

Duinleven

de zandhagedis

JOHN VAN VLIET

Het vrouwtje van de zandhagedis is bruin (foto: Frits van Daalen).

Het groengekleurde mannetje van de zandhagedis (foto: Frits van Daalen).

Amfibieën, maar zeker reptielen, zijn warmteminnende dieren. Koudbloedig als ze zijn, hebben ze zon nodig om zich goed te kunnen bewegen, maar ook om de voortplanting mogelijk te maken. In het koude Nederland komen dan ook maar een paar soorten voor. Een daarvan is de duin- of zandhagedis met een lengte van zo'n 15 cm. Deze ste-

vig gebouwde hagedis is bijvoorbeeld te vinden op de Veluwe. Het mannetje is herkenbaar aan zijn fraaie groene flanken. De zandhagedis doet zijn naam eer aan: ze zijn inderdaad dol op zand. Vooral als dat door de zon snel opgewarmd kan worden. Daarom komen ze natuurlijk ook in de duinen voor. Om precies te zijn in de duinen van Noord- en Zuid-Holland en op de Waddeneilanden Vlieland en Terschelling. Daar is alles voorhanden wat nodig is voor een prettig hagedissenleven: kleine, zanderige plekken om lekker in de zon te zitten. Verder lage, grazige plantengroei om insecten te vangen, het voedsel van deze hagedis. En tot slot stekelig duindoornstruweel om razendsnel in weg te schieten als er weer eens een wandelaar langs komt. In dat struweel bevindt zich ook vaak het holletje waarin ze de winter doorbrengen. Voor die tijd, in juli en augustus, leggen zij hun eieren op die warme plekken in het zand. Daar graven zij ze in op een diepte tussen de vijf en de twintig centimeter. De zonnewarmte broedt ze daar uit. Helaas: veel van die open plekken verdwijnen. De duinen groeien dicht! Het inzetten van paarden en koeien, maar ook mensen, helpt. Die laatste categorie niet omdat ze gras en struiken wegeten waardoor de zon de bodem weer kan bereiken. Nee, wandelaars zijn belangrijk voor de hagedis doordat ze de paden en paadjes open, en daar-door zanderig houden. Al kan het natuurlijk geen kwaad als u eens een blaadje mee-eet...

Let goed op tijdens een wandeling op een mooie zomerdag in het duin. Aan plotselinge, korte ritselgeluiden hoor je dat er alweer een hagedis voor je is weggeschoten voordat je hem goed en wel zag. Ga aan de rand van het pad zitten en wacht af. Na enige tijd zou het dier wel eens kunnen terugkomen, om z'n favoriete warme stek in de zon weer op te zoeken. Of loop heel langzaam verder en spied de randen van het pad behoedzaam af. Maar ga vooral niet per ongeluk op een hagedis staan. Het dier is wettelijk beschermd zoals u in eerdere nummers van dit blad hebt kunnen lezen: een deuk in een hagedis kan een bon voor u zijn...